

Leppävesi-Hankasalmen kalatalousalueen yhteislupa 2020 – Kalastustiedustelu

Johdanto

Leppävesi-Hankasalmen kalatalousalueella tehtiin kalastustiedustelu kaikille kolmelle yhteislupa-alueille, Hankasalmen viehelupa-alueelle ja kanavareitin järvi- ja virta-alueelle. Vastaavaa kalastustutkimusta Leppävesi-Hankasalmen kalatalousalueen yhteislupia lunastaneiden kalastuksesta ei ole aiemmin tehty. Tiedustelu on tarkoitettu toteuttamaan vuosittain ja se on osa kalatalousalueen kalakantojen ja kalastuksen seurantaan. Leppävesi-Hankasalmen kalatalousalue on saanut hankkeeseen avustusta kalastonhoitomaksuvaroista Pohjois-Savon ELY-keskukselta.

Aineisto- ja menetelmät

Leppävesi-Hankasalmen kalatalousalueen yhteislupia myytiin 2020 www.ostaluvat.fi lupapalvelussa sekä käteismyyntipaikoissa. Erilaisia lupia ostettiin yhteensä Hankasalmen viehelupa-alueelle 89 kpl, joista vuosilupia oli 71 kpl, kuukausilupia 5 kpl ja viikkolupia 13 kpl. Luvanostajia oli kaikkiaan 89 kpl. (taulukko 1.) Hankasalmen viehealue kattaa pääosan Kuuhankavedestä, Hankavedestä ja Armisvedestä (liite 1). Tiedustelu lähetettiin Hankasalmen viehelupia lunastaneille sähköisesti 38 ja kirjeitse 37 lupia lunastaneelle henkilölle eli yhteensä Hankasalmen viehelupa-alueelle tiedustelu lähetettiin 75 henkilölle. Hankasalmen viehelupa-alueelta vastauksia saatiin 46 kalastajalta ja vastausprosentti oli 61,3,4 %. Vastaajista 3 ei ollut harrastanut kalastusta lunastamallaan luvalla

Kanavareitin virta-alueelle myytiin lupia yhteensä 162 kpl, joista vuosilupia 137 kpl ja 2-viikon lupia 25 kpl. Luvan ostajia oli yhteensä 160 kpl. Kanavareitin järviolueelle myytiin lupia yhteensä 108 kpl, joista vuosilupia 92 kpl ja 2-viikon lupia 16 kpl. Luvan ostajia oli yhteensä 108 kpl (taulukko 2.)

Tiedustelu lähetettiin sähköisesti 160 kanavareitin virta-alueen ja 108 kanavareitin järviolueen viehelupia lunastaneelle henkilölle. Virta-alueelta vastauksia saatiin 69 kalastajalta ja vastausprosentti oli 43,1 %. Vastaajista 2 ei ollut harrastanut kalastusta lunastamallaan luvalla. Järviolueelta vastauksia saatiin 27 henkilöltä ja vastausprosentti oli 25,0 % (taulukko 2).

Kanavareitin yhteislupa-alueet kattaa pääosan Leppävedestä, Saraavedestä, Vatiejärvestä sekä niiden välissä olevista hidasvirtaisista jokialueista sekä osan Peurunkajärvestä ja Kuhnamosta (liite 2).

Vastaamattomien osuus kokonaissaaliissa suhteessa myytyihin vuosi-, kuukausi- ja viikkolupiihin on imputoitu samansuuruisiksi kuin vastanneiden kalastus ko. luparyhmissä. Kanavareitin järviolueelta viikkolupia lunastaneilta ei saatu yhtään vastausta ja heidän osaltaan yksittäisen kalastajan kalastuksen ja saaliin oletettiin vastaavan kymmentä prosenttia vuosiluvalla kalastaneen keskimääräisestä kalastuksesta ja saaliista.

Taulukko 1. Hankasalmen viehelupa-alueen myytyjen lupien, luvan ostaneiden ja tiedusteluun vastanneiden henkilöiden määrä.

	Ostetut luvat (kpl)	Luvan lunastaneita henkilöitä (kpl)	Vastauksia (kpl)
Vuosilupa	71	71	41
Kuukausilupa	5	5	1
Viikkolupa	13	13	4
Yhteensä	89	89	46

Taulukko 2. Kanavareitin viehelupa-alueen myytyjen lupien, luvan ostaneiden ja tiedusteluun vastanneiden henkilöiden määrä.

	Ostetut luvat (kpl)	Luvan lunastaneita henkilöitä (kpl)	Vastauksia (kpl)
Vuosilupa virta-alue	74	74	67
2-viikon lupa virta-alue	8	5	2
Virta-alue yhteensä	162	160	69
Vuosilupa järvialue	92	92	27
2-viikon lupa järvialue	16	16	0
Järvialue yhteensä	108	108	27

Tulokset

Pyyntiponnistus

Hankasalmen viehekalastusalueen yhteislupien pyyntiponnistus oli yhteensä 713 kalastuspäivää. Vetouistelu oli 713 kalastuspäivällä suosituimpi kalastusmuoto ja Kuuhankavesi suosituin kalastusalue. Uistelureissun pituus oli keskimäärin 4,2 h ja vapamäärän keskiarvo vaihteli osa-alueittain 53 ja 5,8 välillä. Heittokalastusreissun pituus oli keskimäärin 2,5 h ja heittokalastuksen pyyntipaine jakaantui lähes tasan Kuuhankaveden ja Armisveden välille. Hankavedellä kalastus oli tiedustelun mukaan melko vähäistä (taulukko 3).

Taulukko 3. Hankasalmen viehekalastusalueen yhteislupien pyyntiponnistus 2020.

	kalastuspäivät (kpl) vetouistelu	Uistelun keskimääräinen vapamäärä	kalastuspäivät (kpl) heittokalastus
Kuuhankavesi	369	5,4	56
Hankavesi	27	5,3	0
Armisvesi	316	5,8	55
Yhteensä	713		111

Kanavareitin virta-alueen yhteislupien pyyntiponnistus oli yhteensä 1211 kalastuspäivää. Heittokalastus oli 743 kalastuspäivällä suosituimpi kalastusmuoto ja Kuhankoski-Kuusaa-Liesunsalmi alue suosituin kalastusalue. Uistelureissun pituus oli keskimäärin 3,9 h ja vapamäärän keskiarvo vaihteli osa-alueittain 2,5 ja 3,2 välillä. Heittokalastusreissun pituus oli keskimäärin 4,1 h (taulukko 4).

Taulukko 4. Kanavareitin virta-alueen yhteislupien pyyntiponnistus 2020.

	kalastuspäivät (kpl) vetouistelu	Uistelun keskimääräinen vapamäärä	kalastuspäivät (kpl) heittokalastus
Haapakoski- Ylinenkoski	31	2,5	159
Vuontee-Kuhankoski	74	2,6	193
Kuhankoski-Kuusaa- Liesunsalmi	278	3,2	299
Vatianjärvi-Kuhnamo	65	2,6	92
Peurunka	21	3,0	0
Yhteensä	468		743

Kanavareitin järviolueen yhteislupien pyyntiponnistus oli yhteensä 1717 kalastuspäivää. Vetouistelu oli 1072 kalastuspäivällä suosituimpi kalastusmuoto ja Rautatien pohjoispuoli suosituin kalastusalue sekä uistelun että heittokalastuksen osalta. Uistelureissun pituus oli keskimäärin 4 h ja vapamäärän keskiarvo vaihteli osa-alueittain 3,4 ja 4,2 välillä. Heittokalastusreissun pituus oli keskimäärin 2,2 h (taulukko 5).

Taulukko 5. Kanavareitin järviolueen yhteislupien pyyntiponnistus 2020.

	kalastuspäivät (kpl) vetouistelu	Uistelun keskimääräinen vapamäärä	kalastuspäivät (kpl) heittokalastus
Rautatien pohjoispuoli	1072	3,4	299
Peiponsalmi-Rautatie	63	4,6	0
Peiponsalmen eteläpuoli	266	4,2	18
Yhteensä	1400		317

Saalis

Hankasalmen viehekalastusalueen yhteislupien kokonaissaalis oli yhteensä 1527,5 kg, josta uistelun saalis oli n. 90 % (1367,85 kg). Runsain saaliskala oli uistelijoilla kuha mutta ero haukeen ei ollut suuri. Heittokalastajilla runsain saaliskala oli ahven. Saaliissa oli alueellisia eroja. Kuha- ja ahvensaaliista suurin osa pyydyttiin Kuuhankavedeltä ja haukisaalista pääosa Armisvedeltä. (taulukko 6 ja 7).

Taulukko 6. Hankasalmen viehekalastusalueen yhteislupien uistelun otettu kokonaissaalis (kg) 2020.

	Hauki (kg)	Kuha (kg)	Jtainen (kg)	Jlohi (kg)	Ahven (kg)	Harjus (kg)	Muut (kg)	Yhteensä (kg)
Kuuhankavesi	257,4	478,1	5,2	0,0	59,3	0,0	0,0	800,0
Hankavesi	25,0	73,5	0,0	0,0	6,8	0,0	0,0	105,3
Armisvesi	326,9	125,5	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	462,5
Yhteensä	609,3	677,2	5,2	0,0	76,2	0,0	0,0	1367,8

Taulukko 7. Hankasalmen viehekalastusalueen yhteislupien heittokalastuksen otettu kokonaissaalis (kg) 2020.

	Hauki (kg)	Kuha (kg)	Jtainen (kg)	Jlohi (kg)	Ahven (kg)	Harjus (kg)	Muut (kg)	Yhteensä (kg)
Kuuhankavesi	41,6	23,9	0,0	0,0	64,1	0,0	0,0	129,5
Hankavesi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Armisvesi	14,7	0,0	0,0	0,0	15,4	0,0	0,0	30,1
Yhteensä	56,3	23,9	0,0	0,0	79,4	0,0	0,0	159,6

Tiedustelussa selvitettiin myös rasvaevällisten luonnon taimenten, merkittyjen taimenien (ankkurimerkki) ja mitallisten kalojen osuutta saaliissa. Taimensaalis oli yhteensä vain 11 kpl, josta 0 kpl oli rasvaevällisiä luonnonkaloja ja 9kpl alamittaisia istukkaita.

Kuuhankavedellä mitallisten kuhien osuus oli alhaisin mutta 29 % saaliskuhista oli mitallisia, joten mittakuhien osuus saaliissa oli kohtuullisella tasolla (taulukko 8) vaikka sanallisissa kommentteissa mainittiin alamittaisten kuhien määrän lisääntyneen saaliissa. Alamittaisten kalojen lisäksi kalastajat vapauttavat myös mitallisia kaloja (taulukko 9).

Taulukko 8. Mittakalojen ja luonnontaimenien %-osuus saaliissa. Kuhan alamitta on 42 cm, järvitaimenen 50 cm ja.

	Kuha	Jtainen rasvaevätön	Jtainen rasvaevällinen
Kuuhankavesi	29	22	0
Hankavesi	39		
Armisvesi	44		

Alamittaisten kalojen lisäksi kalastajat vapauttavat myös mitallisia kaloja (taulukko 9).

Taulukko 9. Vapautettujen kuhien ja haukien määrä (kpl).

	Kuha <42 cm (kpl)	Kuha ≥42 cm (kpl)	Hauki <60 cm (kpl)	Hauki ≥60 cm (kpl)
Kuuhankavesi	2360	150	141	45
Hankavesi	117		10	
Armisvesi	126	31	109	35

Kanavareitin virta-alueen yhteislupien kokonaissaalis oli yhteensä 1632,2 kg, josta heittokalastuksen saalis oli n. 56 % (910,7 kg). Runsain saaliskala oli uistelijoilla hauki ja toiseksi runsain kuha. Heittokalastajilla runsain saaliskala oli kuha. Saaliissa oli alueellisia eroja (taulukko 10 ja 11).

Taulukko 10. Kanavareitin virta-alueen yhteislupien uistelun otettu kokonaissaalis (kg) 2020.

	Hauki (kg)	Kuha (kg)	Jtaimen (kg)	Jlohi (kg)	Ahven (kg)	Harjus (kg)	Muut (kg)	Yhteensä (kg)
Haapakoski- Ylinenkoski	28,6	24,4	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	55,1
Vuontee- Kuhankoski	63,0	20,9	0,0	0,0	7,9	0,0	0,0	91,8
Kuhankoski- Kuusaa- Liesunsalmi	230,1	160,1	0,0	0,0	20,5	0,0	5,3	416,0
Vatianjärvi- Kuhnamo	60,4	37,1	1,1	0,0	30,3	0,0	0,0	128,9
Peurunka	10,6	3,2	12,7	0,0	3,2	0,0	0,0	29,7
Yhteensä	392,7	245,6	13,8	0,0	64,0	0,0	5,3	721,4

Taulukko 11. Kanavareitin virta-alueen yhteislupien heittokalastuksen otettu kokonaissaalis (kg) 2020.

	Hauki (kg)	Kuha (kg)	Jtaimen (kg)	Jlohi (kg)	Ahven (kg)	Harjus (kg)	Muut (kg)	Yhteensä (kg)
Haapakoski- Ylinenkoski	14,3	64,4	0,0	0,0	10,7	0,0	1,1	90,5
Vuontee- Kuhankoski	26,0	246,7	0,0	0,0	22,8	0,0	1,6	297,0
Kuhankoski- Kuusaa- Liesunsalmi	56,0	191,1	6,4	0,0	119,2	0,0	1,1	373,7
Vatianjärvi- Kuhnamo	31,8	86,2	0,0	0,0	31,5	0,0	0,0	149,5
Peurunka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	128,1	588,4	6,4	0,0	184,2	0,0	3,7	910,7

Tiedustelussa selvitettiin myös rasvaevällisten luonnon taimenten, merkittyjen taimenien (ankkurimerkki) ja mitallisten kalojen osuutta saaliissa. Taimensaalis oli yhteensä vain 18 kpl, joista 0 kpl oli rasvaevällisiä luonnonkaloja ja 11 kpl alamittaisia istukkaita. Merkittyjä taimenia oli saatu vain 1 kpl.

Mitallisten kuhien osuus saaliissa oli alhaisin Kuhankoski-Kuusaa-Liesunsalmi alueella mutta sielläkin 38 % saaliskuhista oli mitallisia. kuha oli mitallinen, joten mittakuhien osuus saaliissa oli kohtuullisella tasolla (taulukko 12) vaikka sanallisissa kommentteissa mainittiin alamittaisten kuhien määrän lisääntyneen saaliissa. Alamittaisten kalojen lisäksi kalastajat vapauttavat myös mitallisia kaloja (taulukko 13).

Taulukko 12. Mittakalojen ja luonnontaimenien %-osuus saaliissa. Kuhan alamitta on 42 cm, järvitaimenen 50 cm ja.

	Kuha	Jtaimen rasvaevätön	Jtaimen rasvaevällinen
Haapakoski-Ylinenkoski	51	100	0
Vuontee-Kuhankoski	47	0	0
Kuhankoski-Kuusaa-Liesunsalmi	38	67	0
Vatianjärvi-Kuhnamo	49	67	0
Peurunka	83	41	0

Taulukko 13. Vapautettujen kuhien ja haukien määrä (kpl).

	Kuha <42 cm (kpl)	Kuha ≥42 cm (kpl)	Hauki <60 cm (kpl)	Hauki ≥60 cm (kpl)
Haapakoski-Ylinenkoski	272	201	72	51
Vuontee-Kuhankoski	776	421	82	30
Kuhankoski-Kuusaa-Liesunsalmi	719	108	254	67
Vatianjärvi-Kuhnamo	232	82	160	42
Peurunka	1	2	10	8

Kanavareitin järviolueen yhteislupien kokonaissaalis oli yhteensä 2176,4 kg, josta uistelun osuus oli n. 92 % (2010,4 kg). Runsain saaliskala oli uistelijoilla hauki ja toiseksi runsain kuha, mutta ero oli varsin pieni. Heittokalastajilla runsain saaliskala oli hauki. Saaliissa oli alueellisia eroja. (taulukko 14 ja 15).

Taulukko 14. Kanavareitin virta-alueen yhteislupien uistelun otettu kokonaissaalis (kg) 2020.

	Hauki (kg)	Kuha (kg)	Jtaimen (kg)	Jlohi (kg)	Ahven (kg)	Harjus (kg)	Muut (kg)	Yhteensä (kg)
Rautatien pohjoispuoli	776,5	510,5	0,0	0,0	114,4	0,0	0,0	1401,4
Peiponsalmi-Rautatie	29,1	96,6	0,0	0,0	18,4	0,0	3,7	147,9
Peiponsalmen eteläpuoli	145,7	311,7	0,0	0,0	3,7	0,0	0,0	461,1
Yhteensä	951,4	918,9	0,0	0,0	136,5	0,0	3,7	2010,4

Taulukko 15. Kanavareitin virta-alueen yhteislupien heittokalastuksen otettu kokonaissaalis (kg) 2020.

	Hauki (kg)	Kuha (kg)	Jtaimen (kg)	Jlohi (kg)	Ahven (kg)	Harjus (kg)	Muut (kg)	Yhteensä (kg)
Rautatien pohjoispuoli	68,2	31,4	0,0	0,0	29,5	0,0	0,0	129,1
Peiponsalmi-Rautatie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Peiponsalmen eteläpuoli	22,1	11,1	0,0	0,0	3,7	0,0	0,0	36,9
Yhteensä	90,4	42,4	0,0	0,0	33,2	0,0	0,0	166,0

Tiedustelussa selvitettiin myös rasvaevällisten luonnon taimenten, merkittyjen taimenien (ankkurimerkki) ja mitallisten kalojen osuutta saaliissa. Taimensaalis oli yhteensä vain 8 kpl, joista 0 kpl oli rasvaevällisiä luonnonkaloja ja 4 kpl alamittaisia istukkaita. Merkittyjä taimenia oli saatu vain 1 kpl.

Mitallisten kuhien osuus saaliissa oli alhaisin Peiponsalmen eteläpuolella mutta sielläkin 39 % saaliskuhista oli mitallisia. kuha oli mitallinen, joten mittakuhien osuus saaliissa oli kohtuullisella tasolla (taulukko 16) vaikka sanallisissa kommentteissa mainittiin alamittaisten kuhien määrän lisääntyneen saaliissa. Alamittaisten kalojen lisäksi kalastajat vapauttavat myös mitallisia kaloja (taulukko 17).

Taulukko 16. Mittakalojen ja luonnontaimenien %-osuus saaliissa. Kuhan alamitta on 42 cm, järvitaimenen 50 cm ja.

	Kuha	Jtaimen rasvaevätön	Jtaimen rasvaevällinen
Rautatien pohjoispuoli	46	50	0
Peiponsalmi-Rautatie	43		
Peiponsalmen eteläpuoli	39		

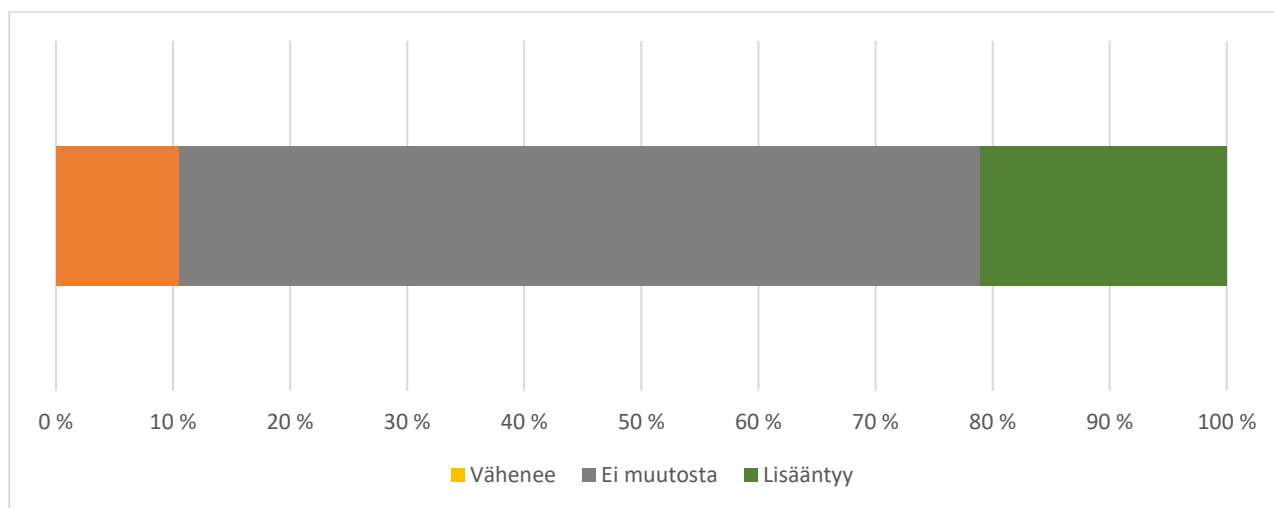
Taulukko 17. Vapautettujen kuhien ja haukien määrä (kpl).

	Kuha <42 cm (kpl)	Kuha ≥42 cm (kpl)	Hauki <60 cm (kpl)	Hauki ≥60 cm (kpl)
Rautatien pohjoispuoli	856	162	682	177
Peiponsalmi-Rautatie	240	52	18	0
Peiponsalmen eteläpuoli	671	52	974	0
Yhteensä	1767	266	1675	177

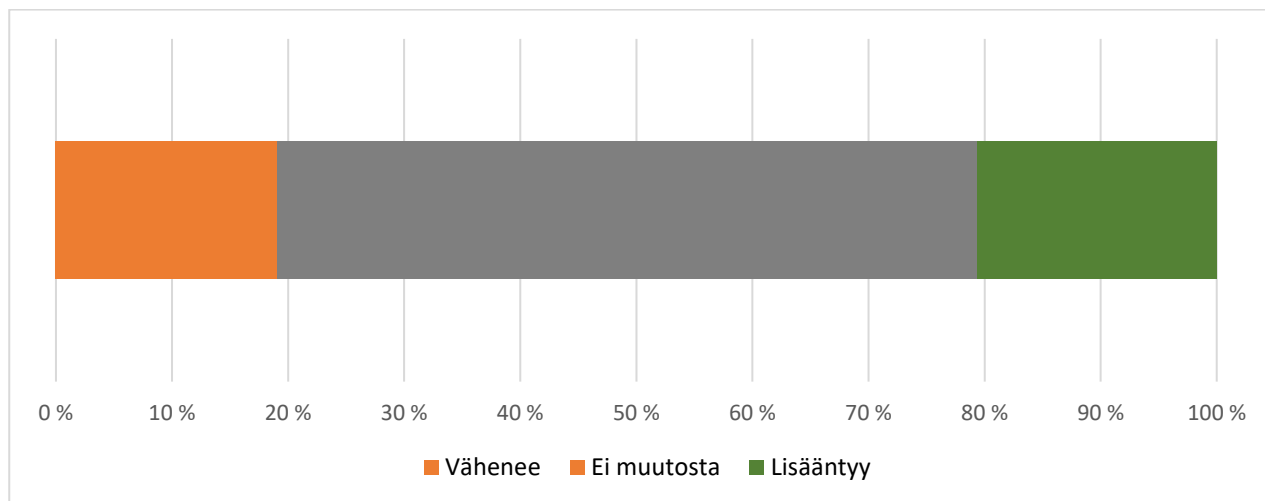
Tiedustelussa selvitettiin myös rasvaevällisten luonnon taimenten, merkittyjen taimenien (ankkurimerkki) ja mitallisten kalojen osuutta saaliissa. Taimensaalis oli yhteensä vain 18 kpl, joista 0 kpl oli rasvaevällisiä luonnonkaloja ja 11 kpl alamittaisia istukkaita. Merkittyjä taimenia oli saatu vain 1 kpl.

Kalastuksen kehitys ja tavoiteltu saalis

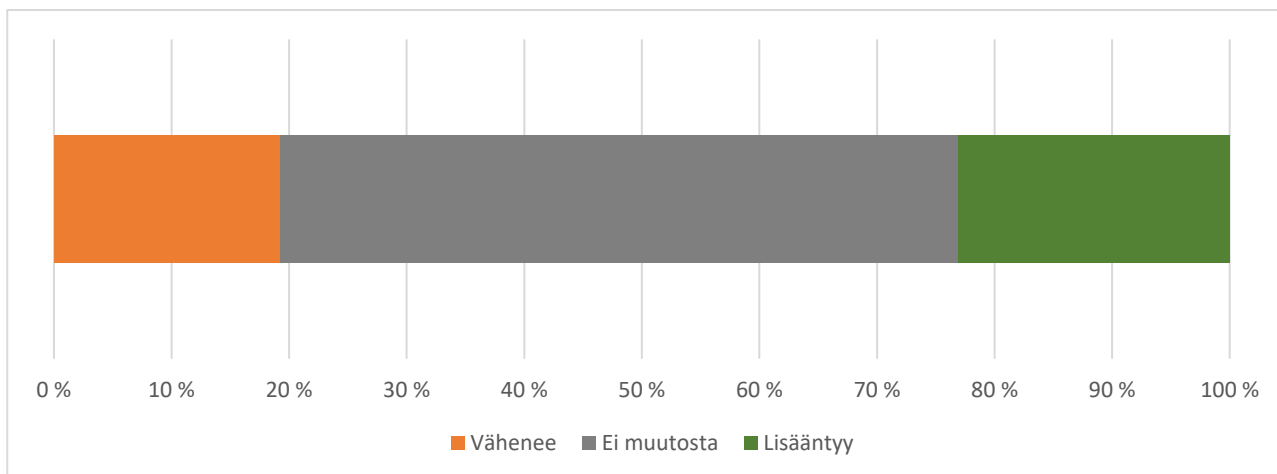
Vuoden 2020 tiedustelussa kalastajilta kysyttiin, miten he arvioivat oman kalastuksensa määrän kehittyvän seuraavan 5 vuoden aikana ja mitä kaloja he tavoittelevat saaliiksi. Suurin osa vastaajista arvioi kalastuksen pysyvän ennallaan, mutta kalastustaan todennäköisesti lisäävien määrä oli suurempi, kuin kalastustaan vähentävien (kuva 1-3). Tämä viittaa siihen, että kalastuspaine voi tulevina vuosina kasvaa, mutta kertoo kalastuspaineen kehityksestä vain osan, sillä toinen merkittävä muuttuja on kalastajien määrä.

Kuva 1. Hankasalmen viehekalastusalueen lupia lunastaneiden kalastajien arvio oman kalastuksensa määrän kehityksestä seuraavan 5 vuoden aikana, n=38.

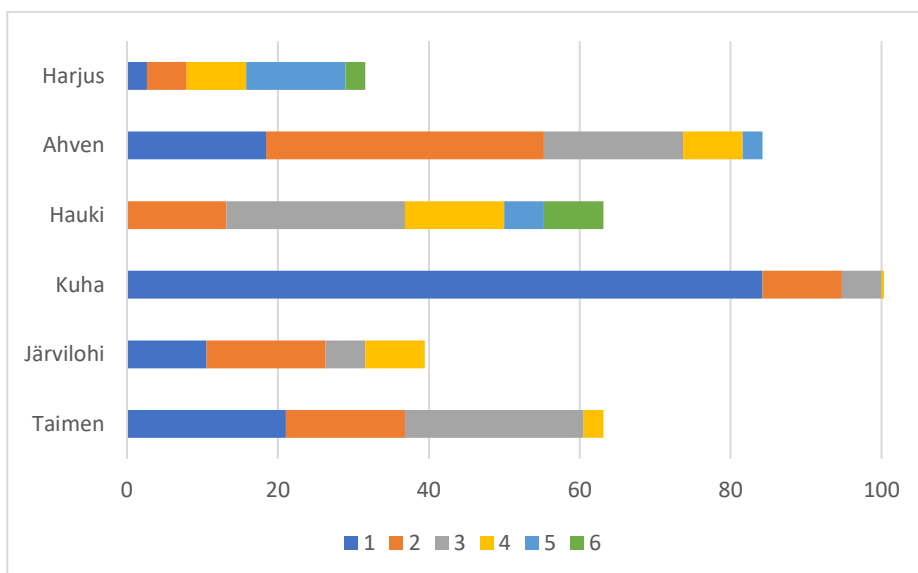

Kuva 2. Kanavareitin virta-alueen lupia lunastaneiden kalastajien arvio oman kalastuksensa määrän kehityksestä seuraavan 5 vuoden aikana, n=63.

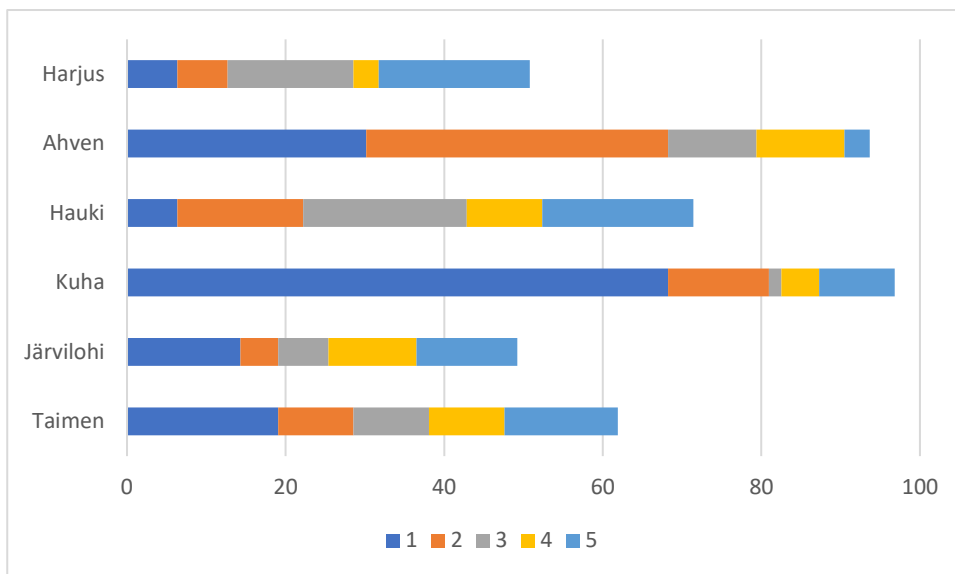

Kuva 3. Kanavareitin virta-alueen lupia lunastaneiden kalastajien arvio oman kalastuksensa määrän kehityksestä seuraavan 5 vuoden aikana, n=26.

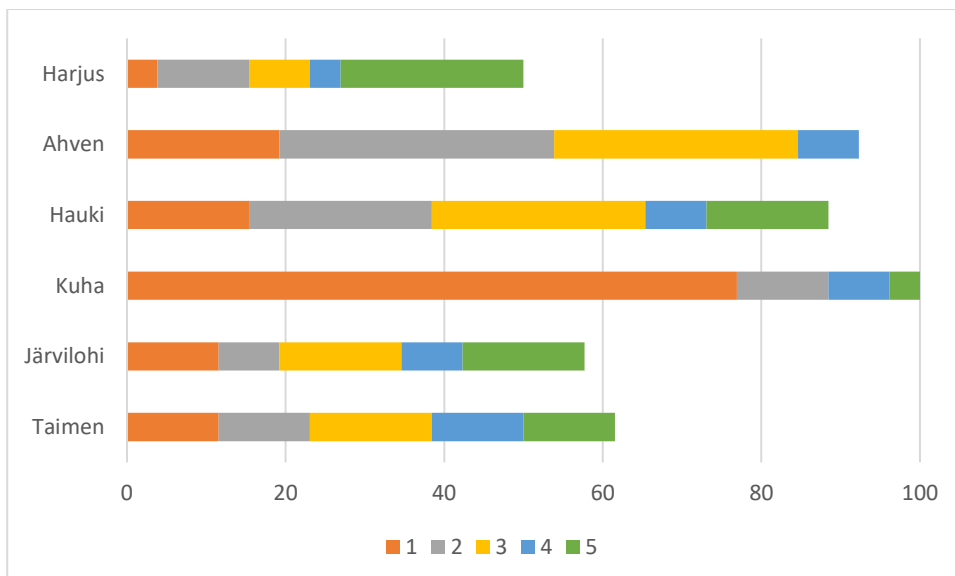
Leppävesi-Hankasalmen kalatalousalueen viehekalastusalueilla tavoitelluimpia saaliskaloja ovat kuha ja ahven (kuva 4-6.)

Kuva 4. Mitä kaloja Hankasalmen viehekalastusalueella tavoitellaan saaliiksi. Tavoitelluin kala=1 jne., n=38.

Kuva 5. Mitä kaloja Kanavareitin virta-alueen viehekalastusalueella tavoitellaan saaliiksi. Tavoitelluin kala=1 jne., n=63.

Kuva 6. Mitä kaloja Kanavareitin järviolueen viehekalastusalueella tavoitellaan saaliiksi. Tavoitelluin kala=1 jne., n=26.

Lisätietoja:

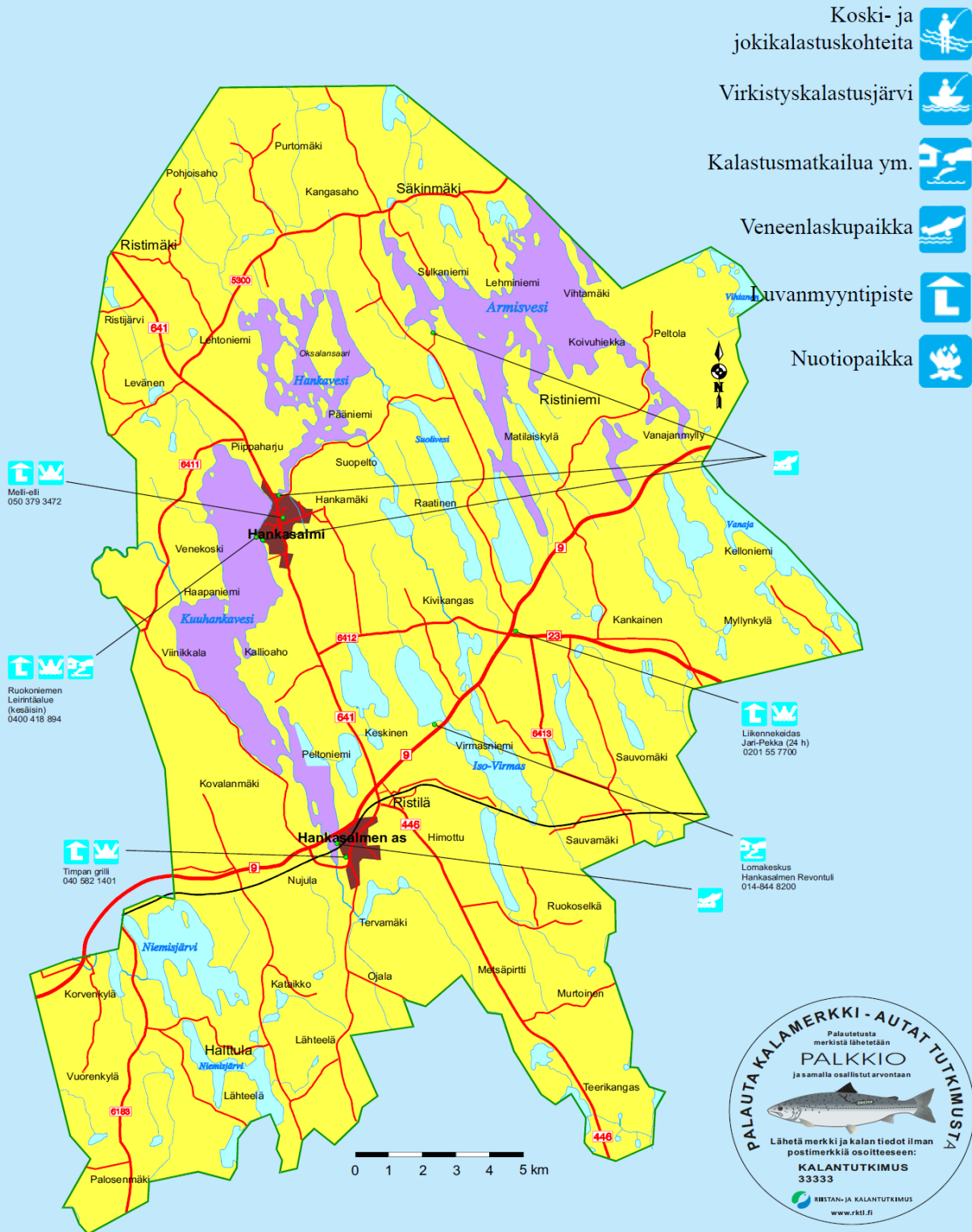
Saku Salonen, Keski-Suomen kalatalouskeskus ry.

saku.salonen@ahven.net

Liite 1. Hankasalmen viehekalastusalue

LEPPÄVEDEN-HANKASALMEN KALATALOUSALUE

HANKASALMEN VIEHELUPA 2020

Liite2. Kanavareitin viehelupa-alue.

LEPPÄVEDEN-HANKASALMEN KALATALOUSALUE

KANAVAREITIN VIEHELUPA-ALUE 2020

